

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์*

THE INVENTION OF THE CULTURAL SPACE FOR TOURISM AT THE CHANG ARENA BURIRAM PROVINCE

ธงชัย สีสภณ

Thongchai Sisophon

ราชนันย์ นิลวรรณภา

Rachany Nilvanapha

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: Boonsiso@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว และการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แบบสัมภาษณ์ผู้รู้ สถาปัตยกรรมทางความเชื่อและศาสนา การใช้สังเกตและศึกษาเอกสาร บทความ วารสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า เกิดจากแนวคิดความต้องการพัฒนาสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพของสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย และ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความเจริญเติบโตที่มั่นคง ส่งผลให้นายเนวิน ชิดชอบ ประธานสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด เห็นโอกาสทางธุรกิจสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพประจำจังหวัดบุรีรัมย์ จึงเจรจาซื้อสโมสรฟุตบอลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำเร็จ แล้วย้ายทีมมาอยู่เมืองบุรีรัมย์ ต่อมา มีการประดิษฐ์สร้างสนามฟุตบอลที่ปรับจากสนามวอล์คเกอร์ สเตเดียม กับ สนามสแตมฟอร์ด บริดจ์ ด้วยรูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลอง สนามช้างอารีนาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางกิจกรรมทางเมืองบุรีรัมย์ กลายมาเป็นเมืองปราสาท 2 ยุค “ยุคแรกเมืองปราสาทขอม ยุคที่สองเมืองปราสาทสายฟ้า” ต่อมา มีการสร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาด้วย “สื่อน้ำเงินคราม” ความเชื่อว่าพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 1 ทรงสร้างเมืองแปะ นายเนวินนำต้นแปะมาปลูกแสดงสัญลักษณ์พื้นที่ทางการเมืองบุรีรัมย์ พร้อมทั้งสร้างปราสาทพนมรุ้งจำลองเฉพาะองค์ปราสาทประธานเพื่อสร้างความเชื่อทางพระพุทธศาสนา “องค์พ่อ จตุคามรามเทพ กับ พระพุทธพนมรุ้ง” ส่วนด้านนอกตัวปราสาทสร้างความเชื่อศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ด้วยการสร้างนาคห้าเศียร พระพาย (วายุเทพ)

* Received 7 February 2023; Revised 25 February 2023; Accepted 9 March 2023

และบุรุษยืนถือกระบอง ทั้งการสร้างสวนศิเว 12 ประดิษฐ์ภาพพระศิเวเทพ กามสูตร 12 ท่า และพระพิฆเนศปางเบญจमुख

คำสำคัญ: การประดิษฐ์สร้างพื้นที่, วัฒนธรรม, การท่องเที่ยว, สนามช้างอารีนา, จังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

This research article aimed to study the invention of architectural space for tourism and the invention of the space for beliefs and religions. It was a qualitative research to analyze data and the interviews with key informants of architecture of belief and religion, observation and study of related documents, articles, journals were used as research tools. It was found that the concept originated from the idea of development of professional football league clubs of the Asian Football Federation and the Football Association of Thailand under royal patronage into stable growth. As a result, Mr. Newin Chitchob, president of Buriram United Football club, saw a business opportunity to build a professional football league club in Buriram Province. Therefore, the negotiations to purchase the Provincial Electricity Authority football club were successful and the team moved to Buriram to make a name change as "Buriram United Football Club" and later, there was an invention to create a football field adapted from Walker Stadium and Stamford Bridge with the shape of Prasat Phanom Rung replica. Chang Arena was the center of activities in Buriram. It became a town of Prasat of two eras, first was a city of Prasat Khom and the second era, the city of thunder castle." Later, there was also the creation of areas of faith and religion. "Indigo Blue", the belief that King Rama I built the city of pae tree (*Vitex quinata*). Mr. Ne Win brought a pae tree to plant as a symbol of Buriram political area and built Prasat Phanom Rung, as a replica of only the main pagoda to connect the belief in Buddhism "Pho Chatukham Radthep and Phra Buddha Phanom Rung", while the outside of the castle, they built the belief of Brahmin-Hinduism by creating a five-headed Naga, Phra Phai (wind god) and a man holding a mace including the construction of the 12 Shiva Gardens, the creation of images of Lord Shiva, the 12 postures Kamasutra, and Ganesha in the Bencamukh posture.

Keywords: Space Creation, Culture, Tourism, Chang Arena, Buriram Province

บทนำ

ในอดีตจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่การท่องเที่ยวเล็กน้อย ทั้งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความแห้งแล้งกันดาร จำต้องขุดบ่อน้ำสาងเพื่อนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้จนเกิด คำพังเพยว่า “บุรีรัมย์ตม่าน้ำกิน” เป็นวาทกรรมการสร้างขลอมไม้ไผ่ยาชัน หาบน้ำมาใส่หลุมที่ ขุดลอกไว้แล้วย่ำเท้า หรือดำด้วยไม้เป็นโคลนเลนปล่อยน้ำทิ้งให้ตกตะกอนกลายมาเป็นน้ำใสใช้สอย และจังหวัดบุรีรัมย์เริ่มขุดดินปิดกั้นทางน้ำลำห้วยและลำคลอง “ทำนบ” ยังขุดลอกหนองและบึงไว้กักเก็บน้ำ เมื่อถึงฤดูแล้งพื้นที่บางแห่งน้ำบ่อขุดยังไม่สามารถนำมาบริโภคดื่มกินกลับกลายเป็นตะกอนขุ่นสีแดงจากใบไม้ล่วงทับถม ดังนั้น การขุดบ่อบำบัดน้ำนำขลอมยาชัน หรือครุไม้ตักหาบน้ำมาเทลงในบ่อบำบัดน้ำให้ใสแล้วตักน้ำไปใส่ภาชนะไว้ดื่มกิน เรียกว่า “การทำน้ำขุ่นให้เป็นน้ำใส” (ธงรบ จันทรเต็ม, 2548) เป็นทักษะความรู้เมืองบุรีรัมย์ปฏิบัติสืบมาหลายชั่วอายุคน ส่วนการพัฒนาพื้นที่เมืองบุรีรัมย์เริ่มจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคทวารวดี ยุคขอม โบราณ และยุคขอมพระนครหลวง พบร่องรอยการพัฒนาพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาด้วยสถาปัตยกรรมความเชื่อและศาสนา สร้างปราสาทขอมก่อด้วยหินศิลาแลงและหินทราย ในสมัยทวารวดีใช้ธรรมาสน์สร้างเมืองมีคันดินและคูน้ำล้อมรอบ เมื่อมีการพัฒนาสู่รัฐชาติใหม่อาณาจักรสุโขทัย เมืองบุรีรัมย์และภาคอีสานตอนล่างขึ้นกับอาณาจักรพระนครหลวง เมื่อสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานี พ.ศ.1896 สมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงโปรดฯ ให้ขุนหลวงพระงั่วและพระรามศวรพระราชโอรสของพระองค์ ยกทัพไปตีอาณาจักรพระนครหลวงได้ทั้งเมืองพิมายและเมืองจันทบูรณมาเป็นเมืองขึ้น เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงจ้างช่างฝรั่งเศสสร้างเมืองนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอำนาจ โดยมีเมืองขึ้น 5 เมือง ได้แก่ จันทิก ชัยภูมิ พิมาย เมืองแปะ และนางรอง (ธงชัย สีสอน, 2561) แต่พื้นที่ทางสถาปัตยกรรมในยุคนี้นี้ได้สูญหายไปไม่สามารถนำมาแสดงวิวัฒนาการได้ มีเพียงการประดิษฐ์สร้างพื้นที่สถาปัตยกรรมฝรั่งเศสที่สร้างกำแพงเมืองนครราชสีมาที่แสดงถึงเขตพื้นที่อำนาจรัฐสยามประเทศ

การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแล้ว (พ.ศ.2319) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงโปรดฯ ให้สมเด็จพระยาจักรี (รัชกาลที่ 1) เป็นแม่ทัพมาเกลี้ยกล่อมพระยาเมืองนางรอง กับเจ้าโอ เจ้าอิน และอุปฮาดเมืองจำปาศักดิ์ไม่ยอมขึ้นต่อเมืองนครราชสีมา พระองค์จำเป็นต้องใช้กำลังปราบปราม เมื่อสมเด็จพระยาจักรียกทัพกลับทรงเกลี้ยกล่อมชาวเขมรป่าดงตลอดเส้นทางให้ยอมสวามิภักดิ์ ทรงพักแรมได้ต้นแปะอยู่ในเขต “ขอมล้าถอย” เป็นพื้นที่ปลอดภัย อิทธิพลการเมืองขอม มีชัยภูมิเหมาะสมสร้างบ้านแปลงเมืองขึ้นมาใหม่ พระองค์ทรงประกาศให้ชาวเขมรป่าดง (เขมร กวย ไทยโคราช ลาว) กลับเข้ามาอยู่ในตัวเมืองโบราณ ทรงสถาปนาชื่อ “เมืองแปะ” เมื่อสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีในสมัยรัชกาลที่ 5 ตราระเบียบบริหารราชการกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนหัวเมืองแปะอยู่หลายครั้ง “บริเวณเมืองนางรอง” ใน พ.ศ.2444 กระทรวงมหาดไทยประกาศให้บริเวณเมืองนางรองที่ศาลาว่าราชการเมืองอยู่ตัวเมืองบุรีรัมย์

จึงเปลี่ยนตราผู้ว่าราชการเมืองนางรองมาเป็นเมืองบุรีรัมย์ ในสมัยรัชกาลที่ 6 เปลี่ยนชื่อเมืองบุรีรัมย์มาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ มีอำเภอในสังกัด 4 อำเภอ ได้แก่ พุทไธสง นางรอง ตลุง และ รัตนบุรี เป็นอำเภอในจังหวัดสุรินทร์ (กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2558) โดยจังหวัดบุรีรัมย์ปรับเปลี่ยนตามประกาศพระราชกิจจานุเบกษาจัดตั้งอำเภอ ตำบล หมู่บ้านมาอย่างต่อเนื่อง

การรัฐประหาร พ.ศ.2557 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคไทยรักไทยและตัดสิทธิกรรมการบริหารพรรคการเมือง 5 ปี เป็นเหตุให้นายเนวิน ชิดชอบ ไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้ง “ส.ส.จังหวัดบุรีรัมย์” จำต้องหันเหวิถีชีวิตมาเป็นนักพัฒนาเชิงพื้นที่ หรือนักประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางการเมือง (ศิริพร ณ กลาง, 2558) เมื่อสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (AFC.) ออกมาประกาศวาระแห่งเอเชียว่าด้วยความเป็นสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพ และสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยจัดตั้งบริษัทพรีเมียร์ลีก (คมเพชร ทิพอัจ, 2559) นายเนวินเห็นโอกาสการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวใช้ “กีฬาสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพสร้างเมือง” ตามแนวคิดขนสร้างสรรคกับการสร้างสนามฟุตบอลและทีมสโมสรฟุตบอลประจำเมืองเป็นเครื่องมือการพัฒนาเมืองจากยุคอดีตว่า “บุรีรัมย์เป็นเมืองผ่าน หรือทางผ่านไปท่องเที่ยว...” กลายมาเป็นบุคคลผู้พลิกประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์จากเมืองที่ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติสร้างความสนใจผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวชม แต่นายเนวินได้ประดิษฐ์สร้างพื้นที่เมืองแห่งกีฬาและท่องเที่ยว ทำให้สังคมภายนอกมีความสนใจอยากเข้ามาสัมผัสพื้นที่ทางวัฒนธรรมร่วมสมัยในเมืองบุรีรัมย์ (กริมา วินิธาสิตกุล, 2558) ซึ่งแนวคิดการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนา มีความสัมพันธ์พื้นที่ระหว่างวัตถุสิ่งของกับคนด้วยการสร้างสนามฟุตบอล สนามกีฬาและตลาดสินค้าตามแบบเมืองทางประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว กลายมาเป็นพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม และความสัมพันธ์พื้นที่ทางวัฒนธรรมระหว่างคนกับคนด้วยการสร้างกิจกรรมพื้นที่ทางวัฒนธรรมการกีฬาและความเชื่อ กลายมาเป็นพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาสนองตอบความต้องการทางสังคมเมืองบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์
2. ศึกษาการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เครื่องมือการวิจัยเป็น “แบบสัมภาษณ์เชิงลึก” และการสังเกตพื้นที่เพื่อนำเสนอผลการวิจัยเรื่องการ

ประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 2 ประเด็น คือ 1) การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว และ 2) การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร (Documentary) บทความ รายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวและพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา

2. การศึกษาภาคสนาม (Field study) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจากผู้รู้ (Key Informants) หรือนักวิชาการผู้ทรงความรู้สามารถให้ข้อมูลการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้รู้ทางวัฒนธรรมประเพณี ผู้รู้ทางความเชื่อแบบท้องถิ่น (ปราชญ์ชาวบ้าน) ผู้รู้ทางสถาปัตยกรรมและออกแบบ ผู้รู้ทางสถาปัตยกรรมและการท่องเที่ยว และผู้รู้ทางสังคมวิทยาและศาสนา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร บทความ รายงานการวิจัย และการศึกษาข้อมูลภาคสนามเรื่องการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม การท่องเที่ยว และพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา ตลอดจนการสังเกตพื้นที่ นำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ข้อมูลการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนาจากสภาพของบุคคลและแนวคิด ทฤษฎีการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เนื้อหาการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนา พบว่าการสร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว และความเชื่อและศาสนาใน 2 ประเด็น คือ

1. การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนา เกิดจากแนวคิดความต้องการพัฒนาสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพของสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย หรือเอเอฟซี (Asian Football Confederation or A.F.C.) “ประกาศระเบียบการบริหารงานกิจการของสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพว่า ทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพของแต่ละประเทศสมาชิกในทวีปเอเชีย จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพใหม่ให้สอดคล้องกับระบบตลาด (Market System)” กลายเป็นกฎเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์และการสร้างความเข้มแข็งให้ทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพในทวีปเอเชียเป็นธุรกิจการตลาดที่น่าลงทุน เพราะการ

สร้างทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพในทวีปเอเชียจะต้องมีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (บริษัท) มีระบบการบริหารจัดการทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพที่ชัดเจน การจัดการแข่งฟุตบอลลีกอาชีพในแต่ละครั้งจะต้องมีการจำหน่ายบัตรผ่านประตูเป็นเงินมาสร้างรายได้เพื่อมาดูแลทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพตนเอง

สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปรับโครงสร้างการบริหารฟุตบอลไทยลีกจัดตั้ง “บริษัทฟุตบอลไทยพรีเมียร์ลีก” ขึ้นมาใน พ.ศ. 2552 เพื่อมาดูแลจัดระบบการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพในประเทศทั้งออกระเบียบหลักการบริหารงานกิจการฟุตบอลให้สอดคล้องกับระเบียบของสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย ส่งผลให้ทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพต้องปรับตัวใหม่ และย้ายทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพไปอยู่ยังจังหวัด เมื่อนายเนวิน ชิดชอบ ต้องถูกตัดสิทธิ์และเว้นวรรคทางการเมือง จึงเกิดแนวคิดต้องการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ กล้าลงทุนทางธุรกิจสร้างทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพขึ้นมาเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของชาวเมืองบุรีรัมย์ให้เป็นเมืองกีฬาและการท่องเที่ยว (Spot city and tourism) สร้างทีมสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพประจำเมืองบุรีรัมย์ และเจรจาซื้อหุ้นสโมสรฟุตบอลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งย้ายทีมมาอยู่เมืองบุรีรัมย์และเปลี่ยนชื่อทีมสโมสรฟุตบอลเป็น 2 ทีม ทีมชุดใหญ่เป็น “สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์พีอีเอ : Buriram PEA” และทีมเล็กเป็น “สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์เอฟซี : Buriram FC” ขึ้นมาอีกทีหนึ่ง

พ.ศ. 2553 นายเนวินมีแนวคิดการสร้างสนามสโมสรฟุตบอลจะต้องเป็นสนามฟุตบอลที่ไม่ใหญ่และไม่เล็กเกินไป เป็นสนามฟุตบอลมีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศเมืองบุรีรัมย์ที่เป็นเมืองร้อนเกิดการถ่ายเทอากาศได้ดี นายเนวินจึงนำทีมงานศึกษาดูสนามฟุตบอลของสโมสรลีกอาชีพในประเทศอังกฤษ นำมาสร้างสถาปัตยกรรมสนาม “สโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์” ผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมของสนามฟุตบอลเหย้าของ 2 ทีมสโมสร ได้แก่ “สนามวอลด์เกอร์ สเตเดียม” เป็นสนามของทีมสโมสรฟุตบอลเลสเตอร์ ซิตี้ หรือทีมจิ้งจอกสยาม และ “สนามสแตมฟอร์ด บริดจ์” เป็นสนามของทีมสิงโตน้ำเงินคราม หรือทีมสโมสรฟุตบอลเชลซี ออกแบบสถาปัตยกรรมการสร้างห้องพัก 20 กว่าห้องที่ดัดแปลงมาจากสนามสโมสรฟุตบอลเชลซี ประกอบด้วยห้องประชุมสัมมนา ห้องพักนักกีฬา ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าทั้งทีมเหย้า-ทีมเยือน ห้องพักผ่อนผู้ตัดสิน ห้องตรวจใต้ป ห้องรับประทานอาหาร (วรเทพ มากโศคา, 2554) กลายมาเป็นการประดิษฐ์สร้างพื้นที่สถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวชมสนามสโมสรฟุตบอลรูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลอง เรียกว่าสนาม “ไอ-โมบาย สเตเดียม : I-Mobile Stadium” มีชื่อเรียกเป็นทางการว่า “ธันเดอร์ คาสเทิล : Thunder Castle” เป็นสนามสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ต สร้างด้วยเงินงบประมาณมากกว่า 500 ล้านบาท งบประมาณหลักมาจากบริษัทผู้ผลิตโทรศัพท์มือถือยี่ห้อไอ-โมบาย หรือบริษัทสามารถไอโมบาย จำกัด และงบประมาณอีกส่วนหนึ่งมาจากนายเนวิน ประธานสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ต ใน พ.ศ. 2560 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “สนามช้างอารี

น่า” ทำให้เกิดพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามกีฬา ออกกำลังกาย และกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม เป็นการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมสนามสโมสรฟุตบอลด้วยโครงสร้างเหล็กและไฟเบอร์กลาส การสร้างตราสัญลักษณ์สนามช้างอารีน่าด้วยรูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลอง กลายมาเป็นพื้นที่แลนด์มาร์กที่สังคมใฝ่ฝันอยากเข้ามาสัมผัสสักครั้งหนึ่งในชีวิต (ประทวน วันนิจ. 2565) เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่เปิดให้แฟนฟุตบอล และนักท่องเที่ยว เข้าชมฟรีสนามช้างอารีน่าจึงกลายมาเป็นจุดหมาย

ภาพที่ 1 ตราสัญลักษณ์สนามช้างอารีน่ารูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลองและสีน้ำเงินคราม

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีน่า กลายมาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางลานกีฬาคนเมือง พื้นที่ปอดของคนเมืองบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ทางการเมืองแบบพิเศษ “พื้นที่ศูนย์กลางกิจกรรมเมืองบุรีรัมย์” พื้นที่เกิดจากแนวคิดของนายเนวินนำมาสู่การประดิษฐ์สร้างคำใหม่เรียกว่า สนามช้างอารีน่า เป็นพื้นที่สนามสโมสรฟุตบอลลีโกอาชีพ “ลมหายใจชาวบุรีรัมย์ : Breath of Buriram” นำรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่เดิมปราสาทพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ มาดัดแปลงการสร้างพื้นที่การท่องเที่ยวกลายมาเป็นพื้นที่ “เมืองปราสาทสองยุค” การสร้างวาทกรรมประวัติศาสตร์พื้นที่การท่องเที่ยวชมสนามสโมสรฟุตบอลลีโกอาชีพในวิถีชีวิต เมืองปราสาท 2 ยุค ได้แก่

ปราสาทยุคที่ 1 “เมืองปราสาทพนมรุ้ง” การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมด้วยศิลาแลงและหินทรายอยู่บนยอดภูเขาพนมรุ้ง โดยเจ้านครทราทิตโยคิ หรือฤๅษีราชวงศ์มหิธรปุระ (ต้นตระกูลมาจากเมืองมหิธร) เป็นพระญาติของพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 กษัตริย์ขอมอาณาจักรพระนคร (เบญจวรรณ นาราสัจ, 2558) แต่สถาปัตยกรรมปราสาทพนมรุ้งมาสร้างเสร็จในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พระองค์ทรงปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมศาสนสถานใหม่ เพราะทรงศรัทธาในพระพุทธศาสนานิกายมหายาน และสถาปัตยกรรมในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ลัทธิไศวนิกาย กลายมาเป็นอังคอร์ (Encore) พื้นที่สถาปัตยกรรมเมืองบุรีรัมย์ยุคเก่า จึงมีการประดิษฐ์สร้างปราสาทพนมรุ้งจำลองเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ดังภาพที่ 2.2 ด้วยสร้างเฉพาะองค์ปราสาทประธานปราสาทพนมรุ้งจำลองและไม่ต้องขออนุญาตการก่อสร้างเหมือนปราสาทพนมรุ้งจำลองเมืองโตกุชิมะในประเทศญี่ปุ่น โดยช่างท้องถิ่นเมืองบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรเชต วรคามวิชัย นำหินทรายที่รับการสัมปทานมาแกะสลักอยู่ที่ศูนย์ศิลปกรรมพื้นบ้าน และช่างผู้แกะสลักสร้างไม่ได้คิดค่าก่อสร้างจากบริษัท ศิวะ บาร์ณา จำกัด (บริษัทดูแลพื้นที่สนาม) แต่ขอเพียงค่าน้ำมันรถยนต์การขนย้ายและค่าแรงงานแกะสลักและการติดตั้งตัวปราสาทพนมรุ้งจำลองประดับด้วยสถาปัตยกรรมหินทรายรอบนอกตัวปราสาทหินทั้งบุรุษถือกระบองและรูปอื่นๆ ดังภาพที่ 2.3 เป็นฝีมือของช่างสถาปัตยกรรมมาจากกรุงเทพมหานคร (สรเชต วรคามวิชัย, 2565) ซึ่งการสร้างทางขึ้นชมปราสาทพนมรุ้งจำลองประดับด้วยต้นลีลาวดีและเสนางเรียงรูปทรงดอกบัวตูมเป็นสัญลักษณ์เมืองโบราณบุรีรัมย์ ล้อมรอบด้วยต้นแปะเป็นไม้ชื้อบ้านนามเมืองบุรีรัมย์ที่รัชกาลที่ 1 ทรงพระราชทานนามเมืองดังภาพที่ 2.1 (ประทวน วันนิจ, 2565)

ภาพที่ 2 ต้นลีลาวดีและเสนางเรียงล้อมรอบด้วยต้นแปะ ปราสาทพนมรุ้งจำลอง และบุรุษถือกระบอง

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวด้านหน้าตัวปราสาทพนมรุ้งจำลอง ด้วยคติความเชื่อที่ย้อนแย้งทางสังคมการสร้างบารายขนาดเล็กจำนวน 3 ลูก หรือสระน้ำเล็กปลูกบัว 3 ชนิด ล้อมรอบด้วยเสนางเรียง ได้แก่ บัวเผื่อน หรือบัวผันดังภาพที่ 3.1 บัวหลวงดังภาพที่ 3.2 และบัวอุบลชาติ เป็นการสร้างพื้นที่ทางความเชื่อของการปลูกบัวหลวงในทางพระพุทธศาสนาว่า สัญลักษณ์การประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะและเป็นเครื่องบูชาพระพุทธเจ้า (อุดม ชัยสุวรรณ, 2565) ส่วนความเชื่อการปลูกบัวในทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นสัญลักษณ์พระพรหมทรงประทับนั่งบนดอกบัวในความเชื่อว่า ดอกบัวเกิดมาจากสะดือของพระนารายณ์ในขณะบรรทมสินธุ์อยู่ ดังนั้น แนวคิดการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมด้วยบารายปลูกบัวเป็นสัญลักษณ์แห่งความสงบร่มเย็น ที่เกิดจากการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชมปราสาทพนมรุ้งจำลองและสถาปัตยกรรมอื่นๆ ในบริเวณสนามช้างอารีนา (สรเชต วรคามวิชัย, 2565)

ภาพที่ 3 การประดิษฐ์สร้างบารายปลูกบัวเผื่อน หรือบัวผัน บัวหลวง และบัวอุบลชาติ

ปราสาทยุคที่ 2 “ปราสาทสายฟ้า : Thunder Castle การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ พื้นที่ความเชื่อรับอิทธิพลมาจากปราสาทพนมรุ้งโบราณตามแนวคิดของนายเนวิน” (บุรีรัมย์, 2559) เหมือนการสร้างพื้นที่กีฬาโอลิมปิก ถือกำเนิดบนยอดเขาโอลิมปัสกรีกโบราณ ซึ่งการสร้างพื้นที่สถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ด้วยรูปทรงปราสาทสายฟ้า เป็นสถาปัตยกรรมร่วมสมัย เหมือนปราสาทพนมรุ้งโบราณสร้างด้วยศิลาแลงและหินทรายเป็นที่เคารพบูชาเทพเจ้า แต่การสร้างสนามฟุตบอลรูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลองถูกสร้างด้วยโครงสร้างเหล็กและไฟเบอร์กลาสเป็นสำนักงานสโมสรฟุตบอลและสนามช้างอารีนา โดยแนวคิดนายเนวินให้เป็นพื้นที่ทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ใช้แข่งสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด กลายมาเป็นพื้นที่สถาปัตยกรรมเมืองปราสาทสายฟ้า และการสร้างพื้นที่ทางประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ ถือเป็นการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและกีฬาระดับโลกทั้งการแข่งขันและบุรีรัมย์มาราธอน

2. การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาในสนามช้างอารีนา พบว่า เกิดจากแนวคิดนายเนวิน ชิดชอบ ต้องการสร้างพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์จึงนำองค์ความรู้พื้นที่ทางประวัติศาสตร์กับความเชื่อที่เคยถูกสร้างขึ้นมามีดัดแปลงด้วยการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาเมืองบุรีรัมย์รูปแบบใหม่ เพื่อสร้างพื้นที่ความเชื่อและศาสนาในสนามช้างอารีนา กลายมาเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่ผู้คนถวิลหาอยากเข้ามาสัมผัส ศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและร่วมทำกิจกรรมกับชาวเมืองบุรีรัมย์ เป็นผลมาจากการประดิษฐ์สร้างพื้นที่สถาปัตยกรรมสนามสโมสรฟุตบอลรูปทรงปราสาทสายฟ้าด้วยสี “น้ำเงินคราม” เป็นแนวคิดความเชื่อทำให้เกิดการประดิษฐ์สร้างพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ด้วยการใช้สีน้ำเงินครามมาสร้างเมือง ไม่ว่าพื้นที่หน่วยงาน ศูนย์ราชการ และสถานที่ประกอบกิจการทั้งที่เป็นตึกกรมบ้านช่องของประชาชน เน้นการใช้สีน้ำเงิน สีแห่งการเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสีแห่งความทรงจำว่า “สมเด็จพระยาจักรี (รัชกาลที่ 1) เมื่อเสด็จกลับจากราชการเมืองจำปาศักดิ์ พ.ศ.2319 ทรงพระบัญชาให้สร้างบ้านแปลงเมืองร้างทางทิศเหนือลำห้วยจะเข้ามาขึ้นใหม่ พร้อมทั้งทรงพระ

ราชานามว่า ‘เมืองแปะ’ เป็นชื่อบ้านนามเมืองตามต้นไม้ที่พระองค์ทรงประทับพักค้างแรมคืน ทรงแต่งตั้งบุตรเจ้าเมืองพุทไธสมัน (บันเตียมหาร) ที่ตามเสด็จราชการกับพระองค์ให้เป็นเจ้าครองเมืองแปะ” (ธงชัย สีสอน, 2561) ถือเป็นเจ้าเมืองบุรีรัมย์คนแรก

ภาพที่ 4 ต้นไม้ทรงพระราชทานนามเมืองแปะ ‘ชื่อเมืองบุรีรัมย์’

การชำระประวัติศาสตร์และชุดความรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ คือการก้าวผ่านมาจากยุคเมืองแปะ ที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้างเมืองบุรีรัมย์มา (พ.ศ.2319) และถูกประดิษฐ์สร้างชุดความเชื่อพื้นที่ทางการเมืองบุรีรัมย์ขึ้นมาใหม่เล่าผ่านพื้นที่พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 1 โดยกรมศิลปากรขออนุมัติงบประมาณรัฐบาลดำเนินการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พ.ศ.2540 เมื่อสร้างแล้วเสร็จรัชกาลที่ 10 ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาประกอบพระราชพิธีเปิด พ.ศ.2542 ในขณะที่ดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เป็นการสร้างพื้นที่ความเชื่อทางสังคมเมืองเล่าผ่านเรื่องชื่อต้นไม้สร้างเมืองที่รัชกาลที่ 1 ทรงพระราชทานนามว่า ‘เมืองแปะ’ นายเนวินนำต้นแปะมาปลูกไว้ริมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือสนามช้างอารีนา น้อมรำลึกถึงบุญคุณรัชกาลที่ 1 ทรงสร้างเมืองบุรีรัมย์ปลูกต้นแปะไว้ในสวนพระศิวะ 12 และปราสาทพนมรุ้งจำลองจำนวนมาก ดังนั้น การใช้สีน้ำเงินครามและการปลูกต้นแปะเพื่อ การสร้างพื้นที่ความเชื่อทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีประจำจังหวัดบุรีรัมย์ เรียกว่า “บุญเบิกบ้านลูกหลานรัชกาลที่ 1” กลายเป็นพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาบุญประเพณีเมืองบุรีรัมย์ มอบหมายให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเจ้าภาพจัดประเพณีบุญเบิกบ้านลูกหลานรัชกาลที่ 1 ในวันที่ 6 เมษายนของทุกปี (แสงเพชร ลำไธสง, 2565)

แนวคิดการสร้างปราสาทพนมรุ้งจำลอง เป็นการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาพราหมณ์และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ผสมผสานการประดิษฐ์สร้างพื้นที่เฉพาะองค์ปรางค์ประธานปราสาท มีความแตกต่างจากองค์ปรางค์ประธานปราสาทพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สร้างแทนนโยบายองค์ศิวลึงค์และรูปโคนนทิ เล่าผ่านแนวคิดความเชื่อและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่การสร้างองค์ปรางค์ประธานปราสาทพนมรุ้งจำลองเล่าผ่านแนวคิดความ

เชื่อทางพระพุทธศาสนาด้วยการสร้างแท่นตรงกลางตัวปราสาทพนมรุ้งจำลองเพื่อการประดิษฐาน “องค์พ่อจตุคามรามเทพ” ปั้นด้วยนาฬิกาองค์คุ้มครอง เสมือนการสร้างพื้นที่ทางความเชื่อยุคโบราณกับการบูรณะองค์พระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราชว่า “พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงอุปถัมภ์การบูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ เมื่อพระมหากษัตริย์สวรรคตกลายมาเป็นเทวดา หรือเทพเจ้าผู้พิทักษ์รักษาพระบรมธาตุ” ดังภาพที่ 5.1 นอกจากนั้น พื้นที่ภายในห้องส่วนหลังสุดตัวปราสาทพนมรุ้งจำลองยังมีการสร้างแท่นประดิษฐาน “พระพุทธรูป” ปางมารวิชัยดังภาพที่ 5.2 กลายมาเป็นเทวดา หรือเทพเจ้าผู้พิทักษ์รักษาพื้นที่ปราสาทพนมรุ้งจำลอง และอาณาบริเวณสนามข้างอารีนา ดังนั้น แนวคิดการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวในความเชื่อและศาสนาทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ (อุทิศ ทาหอม, 2565) เป็นการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อขึ้นมาเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวได้กราบไหว้ขอพรจากองค์เทพเจ้าผู้ทรงพิทักษ์รักษาพระศาสนาในพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์นี้

ภาพที่ 5 การประดิษฐานองค์พ่อจตุคามรามเทพและพระพุทธรูป

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาภายนอกตัวปราสาทพนมรุ้งจำลอง ด้วยการเล่าผ่านแนวคิดความเชื่อและศาสนาทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ เป็นแนวความคิดการสร้างสถาปัตยกรรมพื้นที่รอบนอกตัวปราสาทพนมรุ้งจำลอง ได้แก่ การสร้างพระพวยทรงกวาง (วายุเทพ) เป็นเทวดาทรงพลังลมในการสร้างความร่มรื่นให้แก่พื้นที่ดังภาพที่ 6.1 การสร้างเทพบุรุษ ถือกระบองคอยยืนรักษาปกป้องภัยอันตรายต่างๆ ล้อมตัวปราสาทพนมรุ้งจำลองดังภาพที่ 6.2 การสร้างนาฬิกาเศียรราว 4 มุม ดังภาพที่ 6.3 เป็นพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาตามแนวความคิดการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ด้วยนาฬิกาเศียรอยู่ในมุมรอบนอกสุดและรอบในติดกับตัวองค์ปรางประธานปราสาทพนมรุ้งจำลอง และ การสร้างเทพบุรุษหลายองค์ถือกระบอง 6.4 (สมมาตร ผลเกิด, 2565) ในความแตกต่างพื้นที่อื่นด้วยการสร้างสถาปัตยกรรมวางลงบนลานรอบนอกองค์ปรางค์ประธานปราสาทพนมรุ้งจำลอง

ภาพที่ 6 การประดิษฐ์สร้างพระพาย เทพบุรุษถือกระบอง นาคห้าเศียร และ เทพบุรุษหลายองค์
ถือกระบอง

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา “สวนศิเว 12” การสร้างพื้นที่ทางความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นพื้นที่ย้อนแย้งทางสังคมการพักผ่อนและสันทนาการเล่าผ่านการสร้างสถาปัตยกรรมความเชื่อองค์พระศิเวเทพเจ้าผู้สร้างอยู่ทางด้านหน้าดังภาพที่ 7.1 และมหาศิวลึงค์เทพหกลี้นสูง 9 เมตร ภายใต้ฐานนาคห้าเศียรอยู่ 4 มุดดังภาพที่ 7.2 เสมือนการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวิศวกรรมตามคำบัญชาของพระศิเวประทับนั่งสั่งให้พระนารายณ์ออกแบบสร้างสนามช้างอารีนาและอาณานิเวศให้เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา (ดุสิต อุทิศสุนทร, 2565) โดยพระนารายณ์ทรงบรรทมวางแผนสร้างเมืองอยู่บนหลังนาคคือสัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์เมือง (ณัฐกรณ์ จันทปิตตา, 2565) แต่การสร้างพระพุทธรูปปางมารวิชัยอยู่ปลายยอดศิวลึงค์เป็นแนวคิดย้อนแย้งทางสังคมเรื่องความเชื่อของศาสนาเทวนิยม “กำเนิดพราหมณ์มาจากพระพรหม แต่ในทางพระพุทธศาสนาอธิบายกำหนดของมนุษย์มาจากการร่วมเพศของชาย-หญิง ‘สตรีเพศ’ เกิดปฏิสนธิเป็นมนุษย์” ตามทัศนะของนักวิชาการประวัติศาสตร์และศาสนาถือว่าการสร้างพระพุทธรูปบนปลายศิวลึงค์เป็นสิ่งไม่ควรสร้าง ไม่ควรเอามาเปรียบเทียบกับกันระหว่างศาสนา เป็นการลบลู่ทางศาสนาอื่น เสมือนปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งมาจากการสร้างทัศนคติความขัดแย้งทางศาสนาอิสลามที่มีพระเจ้าเป็นผู้สร้าง (เทวนิยม) กับพระพุทธศาสนาที่มีธรรมชาตินิยม (อเทวนิยม) (สรเชต วรคามวิชัย, 2565)

ภาพที่ 7 องค์พระศิเวและมหาศิวลึงค์เทพหกลี้นฐานนาคห้าเศียร

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู “กามสูตร 12” เรื่องเพศศึกษากับการกำหนดของมนุษย์ด้วยสถาปัตยกรรมพื้นที่การท่องเที่ยวชมกามสูตรที่ว่า “เป็นศิลปกรรมลีลาท่าทางการเสพสุขทางเพศเพื่อให้ผู้ร่วมเสพสุขได้รับความสุขทางเพศเปี่ยมล้นจนหาคำพรรณนาที่สุดมิได้ และมีใจเรื่องน่าอัศจรรย์ เป็นเรื่องเพศศึกษามีมาในตำราชาวฮินดูถูกนำมาแสดงพื้นที่เพียง 12 ท่าการร่วมเสพสุขทางเพศ ถือเป็นมโนภาพความต้องการของบุคคลว่าอยากได้บุตรชาย หรือบุตรหญิง หรือมโนภาพท่าทางการเสพสุขของหญิงร่วมกันสร้างสรรค์ท่าการเสพสุขที่ต้องการมอบความสุขให้ฝ่ายชาย บางท่วงท่าทำนองวิชาเกิดการเรียนรู้แบบการเสพสุขมาจากสัตว์” (คำ วิชาพูล, 2565) แต่ตำราวิชาการสมัยใหม่ เรียกว่า พื้นที่กิจกรรมเข้าจังหวะเรื่องบนเตียง ท่วงท่าทางการออกกำลังกายการสร้างความสุขทางเพศเล่าผ่านภาพสถาปัตยกรรมภาพทางความเชื่อและศาสนาในกามสูตร 12 ท่า คือ ภาพที่ 8.1 ท่าไถนหวาชื่นจิต ท่าการเสพสุขทางเพศที่ลึกหยั่งได้หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “เกษตรกร” ภาพที่ 8.2 ท่ากระหายสินธุ์กลืนกามา ท่าการเสพสุขทางเพศทำให้สามีเกิดความหลงใหลในภรรยา หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “หญิง หรือชาย” ภาพที่ 8.3 ท่าแหวกผ้าห่มปลูพี ท่าการเสพสุขทางเพศด้วยการไถ่โลมกัน หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “หญิงนางรำ” ภาพที่ 8.4 ท่ากวางเหลียวหลัง ท่าการเสพสุขทางเพศที่สร้างความสมดุลกัน หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “นักรบผิวดำ” ภาพที่ 8.5 ท่าชมสวนนวลปราง ท่าการเสพสุขทางเพศด้วยการไถ่โลมกันไม่ที่สิ้นสุด หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิดบุตร “นักการเมือง” ภาพที่ 8.6 ท่ารัดลึงรัญจวน ท่าการเสพสุขทางเพศในความหลงใหลอวยวะเพศกัน หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “บุตรเป็นนักกีฬา” ภาพที่ 8.7 ท่าซักบองมองคลึง ท่าการเสพสุขทางเพศถนอมรักแรกสัมผัสเกิดกำหนดสุดขอบฟ้า หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “ปฎิมากร” ภาพที่ 8.8 ท่าพบพานสานรัก ท่าการเสพสุขทางเพศสุดแสนรัก หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “บุตรตรีสวายงามน่าหลงใหล” ภาพที่ 8.9 ท่าแย้มกลืนบัวบาน ท่าการเสพสุขทางเพศอันสุดแสนสดชื่น หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “แพทย์” ภาพที่ 8.10 ท่าลืมสรรพสิ่งในโลกา ท่าการเสพสุขทางเพศต้องการสัมผัสกลิ่นร่วมกายา หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “กวีศิลป์” ภาพที่ 8.11 ท่าประลองรักพิักพิง ท่าการเสพสุขทางเพศแอบอิงสุดด้วยการสนทนาภาษารัก หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “นักคิดเจ้าปัญญา” และ ภาพที่ 8.12 ท่ารวมชีวิตเราสอง ท่าการเสพสุขทางเพศที่นึ่งแสนสบายรอรับความสุขจากชาย หากเสพสุขในท่านี้จะให้กำเนิด “ชายเป็นเจ้านาย” ดังภาพประกอบการบรรยายเรียงตามลำดับนี้

ภาพที่ 8 สถาปัตยกรรมภาพทางความเชื่อและศาสนากามสูตร 12 ท่า

การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู “พระพิฆเนศปางปัญจमुख” ให้เป็นส่วนหนึ่งในพื้นที่สวนพระคิ่วะ 12 การสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวทางความเชื่อแบบท้องถิ่นกับการขอพรเทพเจ้าแห่งความสำเร็จ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวพบรูปเคารพพระพิฆเนศปางปัญจमुखแล้ว มีความต้องการจะยกมือไหว้ขอพรเพื่อให้พระพิฆเนศช่วยอวยพรให้ได้สมปรารถนา และไม่จำเป็นต้องเดินทางกลับมาแก้บนบานอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมนุษย์แสวงหาที่พึ่งพาทางจิตใจอยู่แล้วและชอบสร้างรูปเคารพบูชาพระพิฆเนศอยู่ทุกพื้นที่ทั้งในบ้านเรือน ที่ทำงาน และรถยนต์ (ชนินท์ ชาญเรืองศิลป์, 2565)

ภาพที่ 9 สถาปัตยกรรมพระพิฆเนศปางปัญจमुख

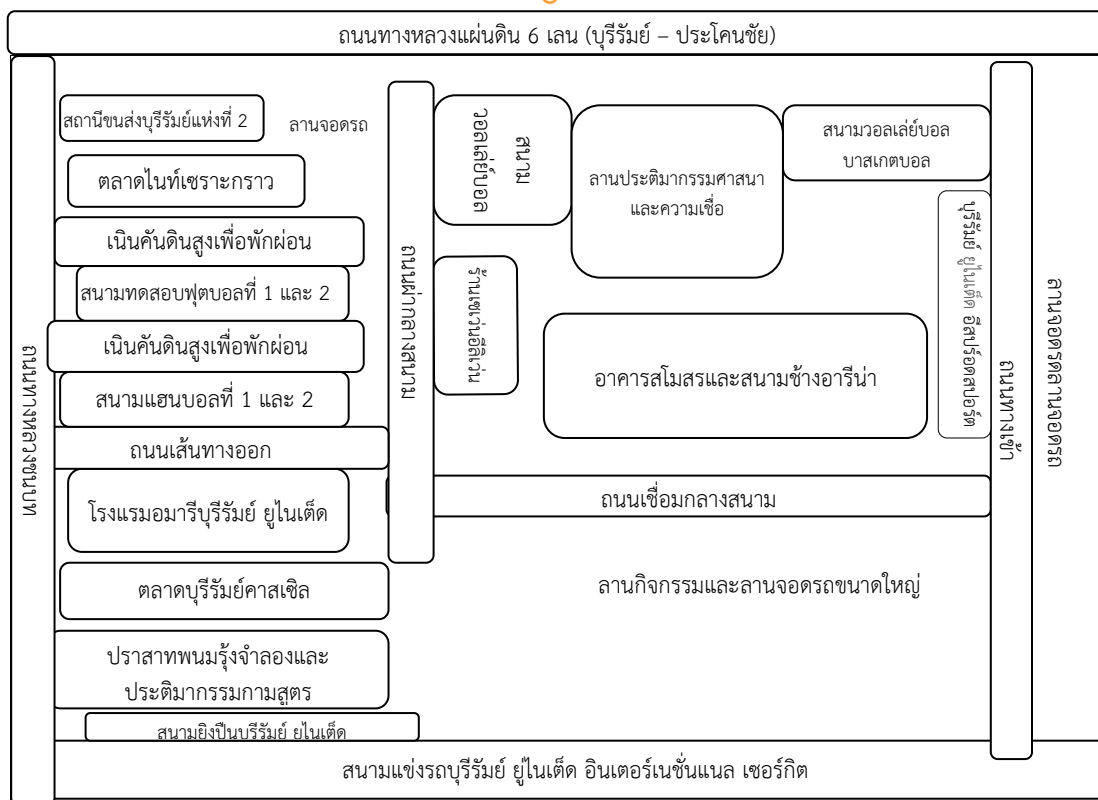
อภิปรายผล

อภิปรายผลการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวสนามช้างอารีนา ตามแนวคิดการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรม เป็นการสร้างพื้นที่ทางวัตถุที่ลอกเลียนแบบ สิ่งเดิมมาประดิษฐ์สร้างพื้นที่ประเพณีพิธีกรรมทางวัฒนธรรมใหม่ สอดคล้องกับประเพณี สมาคมฟุตบอล (Final cup) ของประเทศอังกฤษที่เรียกว่าประเพณีประติมากรรมภายใต้กฎเกณฑ์ คุณค่าและบรรทัดฐานทางสังคมบางประการจนเป็นที่ยอมรับทางสังคมก็มีพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับสังคมและเชื่อมโยงกับพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ (ศิริพร ณ ถลาง, 2558) ซึ่งการสร้างพื้นที่ การท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนาเป็นการนำเอาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมพื้นที่ทาง ประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองบุรีรัมย์ที่สร้างขึ้นมาในอดีต นำมาประดิษฐ์สร้างพื้นที่การ ท่องเที่ยวใหม่เกิดจากทุนทางวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมดั้งเดิมทางประวัติศาสตร์ความทรง จำเมืองบุรีรัมย์ในการช่วงชิงพื้นที่ความคิดทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เข้ากับความเชื่อท้องถิ่น กลายมาเป็นการสร้างพื้นที่ ทางความเชื่อและศาสนาเกี่ยวเนื่องกับ “วัน เวลา ความเชื่อของผู้คน เป็นพื้นที่ทางการเมือง ความทรงจำและการหวนคืนสู่อดีตกาล” (ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์, 2553) ด้วยการนำรูปแบบ สถาปัตยกรรมของปราสาทพนมมาดัดแปลงการสร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนาเป็นสนาม กีฬา หรือสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์กับการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ความทรงจำมาสร้าง “ปราสาท พนมรุ้งในสถาปัตยกรรมกับการสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ในพื้นที่ใหม่” นำมาสร้าง สนามฟุตบอลและตราสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ สัญลักษณ์พื้นที่กิจกรรมสโมสรฟุตบอลและการ ท่องเที่ยวที่ย้อนแย้งทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ด้วยการปลูกต้นตาลและการสร้างรูปหล่อในหลวง รัชกาลที่ 9 ในขณะที่ทรงผนวชมีตราพระราชลัญจกรอยู่ใต้ฐานรูปหล่อว่า “ภปร” อนุสรณ์พระ ปรมินทรมหาวชิราลงศุภเดช ประดับด้วยเสมาหินทรายบัวตูมวัฒนธรรมทวารวดีขนานตรงกับ ปลายยอดปราสาทสายฟ้าของสำนักงานสโมสรฟุตบอล กลายมาเป็นที่สถาปัตยกรรมการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ เหมาะสำหรับยื่นถ่ายรูปแบบในยามเช้าและยามเย็นชื่นชม ความอลังการของสนามช้างอารีนาเสมือนพื้นที่อันซีนเมืองบุรีรัมย์ (Unseen) ส่วนการสร้าง ปราสาทพนมรุ้งจำลอง เป็นพื้นที่การสื่อสารความหมายใหม่กับการสร้างสวนศิวะ 12 ให้เป็น พื้นที่ตำราวิชาการสมัยใหม่ที่อธิบายถึงลักษณะการร่วมเพศ การออกกกำลังกายและ ความสัมพันธ์ของชาย-หญิง (ชุดพิงค์ ปะทาเส, 2565) นายเนวินนำแนวคิดมาสร้างพื้นที่ความ เชื่อเรื่องกามสูตรภายในสวนศิวะ 12 เป็นมหาศิวลึงค์หินทรายองค์ประธานของพื้นที่และ ประดิษฐ์สถานปลายยอดศิวลึงค์ด้วยพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปกรรมสมัยอยุธยา และพระ พินเศศปางปัญจमुखเป็นพื้นที่ความสมบูรณ์แก่ผู้ผ่านมากกราบไหว้ขอพรดังในภาพที่ 9 เพื่อการ สร้างแนวคิดย่อยแย้งทางสังคมกลายเป็นปริศนาความเชื่อของพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า 1) การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวสนามสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพ “ช้างอารีน่า” สนามกีฬาประเภทอื่นๆ และปฏิมากรรมรูปทรงโบราณให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวชม พักผ่อน ออกกำลังกาย จัดการแข่งขันกีฬานันทนาการ ทำให้เกิดพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ขึ้นมาสนองความต้องการทางเศรษฐกิจชุมชน 2) การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางความเชื่อและศาสนา ด้วยการสร้างสนามสโมสรฟุตบอลรูปทรงปราสาทพนมรุ้งสร้างปราสาทพนมรุ้งจำลอง ปฏิมากรรมความเชื่อศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ทั้งลานศิ่วเทพ เล่าเรื่องกามสูตร 12 ท่า แม้แต่ความเชื่อพระพุทธรูปศาสนการสร้างพระพุทธรูปพนมรุ้ง เสานางเรียงในลานวัฒนธรรมหน้าสโมสรฟุตบอล การสร้างพื้นที่สีน้ำเงินเมืองแห่งการเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือควรจัดทำคู่มือบริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นเอกสารประเภทพ็อกเก็ตบุ๊ก (Pocket book) อธิบายความหมายการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรม พื้นที่ความเชื่อและศาสนาทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ให้นักทัศนศึกษาและนักท่องเที่ยว มีความซาบซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยวทางสนามช้างอารีน่าจะต้องกำหนดรูปแบบกิจกรรมทางสังคมแต่ละประเภทออกมาหลากหลายช่องทางการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงการประดิษฐ์สร้างปราสาทพนมรุ้งจำลอง ความเชื่อและศาสนาใหม่ในมิติกระแสบริโภคนิยมและความเชื่อเทพเจ้าสร้างเมืองบุรีรัมย์ คือพระศิวะมหาเทพ ผลการวิจัยทำให้พบการประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อท่องเที่ยวสนามช้างอารีน่า ทั้งลานกีฬา นันทนาการ และตลาดบริโภคดื่มกินดังแผนภาพประกอบนี้

ภาพที่ 10 การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อท่องเที่ยวสนามช้างอารีนา

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎี “พลวัตทางการเมือง
เรื่องพื้นที่และการสร้างสรรค์ในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์” สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่
ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลสนามช้างอารีนา เป็นประ
โยชน์ต่อการเขียนบทความการวิจัย การประดิษฐ์สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
สนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์ ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
(2558). หนังสือรายวิชาท้องถิ่นศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: พี.เอส.เพรส
จำกัด.

- คมเพชร ทิพอาจ. (2559). ภาพลักษณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด. วารสารการบัญชีและการจัดการ, 8(2), 105-117.
- คำ วิหาพล. (14 มีนาคม 2565). แนวคิดความเชื่อแบบท้องถิ่นกับศิลปกรรมลือาทำทางการเสพสุขทางเพศ. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)
- ชนินท์ ชาญเรื่องศิลป์. (12 มีนาคม 2565). ความเชื่อพรพิษเนศปางปัญจมุข. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)
- ชุตินงศ์ ปะทาเส. (2565). เผยวิธีเอาชนะใจสตรีและลักษณะอาการฝ่ายหญิงที่รับรักด้วยจากตำรากามสูตร. นิตยสารประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.silpa-mag.com/about-us>
- ณฐปกรณ์ จันทพิตดา. (13 มีนาคม 2565). ความเชื่อพระนารายณ์สร้างเมือง. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)
- ดุสิต อุทิศสุนทร. (1 มีนาคม 2565). ความเชื่อพระศิวะประทับนั่งสั่งให้พระนารายณ์ออกแบบสร้างเมือง. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)
- งชัย สีโสภณ. (2561). เอกสารประกอบการสอนวิชาท้องถิ่นศึกษา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- งรบ จันทรเต็ม. (2548). ตำนานกินไม่สิ้นเสียง ตอนที่ 1. วารสารวิชาการรายสาร, 3(1), 43-57.
- บุรีรัมย์. (2559). อนุสรณ์งานศพที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพคุณแม่ละออง ชิดชอบ. บุรีรัมย์: วินัยการพิมพ์.
- เบญจวรรณ นาราสัจ. (2558). ประวัติศาสตร์ทางการของปราสาทพนมรุ้งที่คนท้องถิ่นไม่รู้. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 11(1), 109-110.
- ประทวน วันนิจ. (5 มีนาคม 2565). ต้นไม้ชื่อบ้านนามเมืองบุรีรัมย์. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)
- ภริมา วินิธสถิตกุล. (2558). คติชนวิทยา: ความเชื่อกับสังคมไทย. วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 1(1), 31-44.
- วรเทพ มากโกคา. (2554). นิวไอ-โมบาย สเตเดียม ลมหายใจแห่ง 'บุรีรัมย์'. เรียกใช้เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/content/179982>
- ศิริพร ณ ถลาง. (2558). ประเพณีสร้างสรรค์ในสังคมไทยร่วมสมัย. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2553). หลวงพระบางเมืองมรดกโลก : พื้นที่พิธีกรรมและการต่อรองเชิงอัตลักษณ์ในกระแสโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- สมมาตร ผลเกิด. (10 มีนาคม 2565). แนวคิดความเชื่อและศาสนาทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ยุคใหม่ในการสร้างสถาปัตยกรรมและการออกแบบ. (งชัย สีโสภณ, ผู้สัมภาษณ์)

- สรเชต วรคามวิชัย. (7 กุมภาพันธ์ 2565). การสร้างสถาปัตยกรรมความเชื่อและศาสนาในพื้นที่ทางสังคมยุคใหม่. (ธงชัย สีสอน, ผู้สัมภาษณ์)
- แสงเพชร ลำไธสง. (7 กุมภาพันธ์ 2565). แนวคิดวัฒนธรรมประเพณีกับการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์. (ธงชัย สีสอน, ผู้สัมภาษณ์)
- อุดม ชัยสุวรรณ. (11 มีนาคม 2565). ความเชื่อการปลุกบวในพระพุทธศาสนา. (ธงชัย สีสอน, ผู้สัมภาษณ์) เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2565
- อุทิศ ทาหอม. (25 กุมภาพันธ์ 2565). แนวคิดทางสังคมวิทยากับการสร้างพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมและการท่องเที่ยวทางสังคมยุคใหม่. (ธงชัย สีสอน, ผู้สัมภาษณ์)